

Teoria i Crítica Feminista

Codi: 105801
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503878 Estudis Socioculturals de Gènere	OB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Jessica Faciabén Lago
Correu electrònic: jessica.faciaben@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'estudiantx haurà de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit. Per aquesta raó, els eventuals errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final. Les activitats, les pràctiques i els treballs presentats a l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar-ne adequadament l'origen comportarà, automàticament, la qualificació de suspens (0). Així mateix, es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant això, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li la professora de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Objectius

El propòsit d'aquesta assignatura és traçar els àmbits de reflexió, així com les inflexions i les transformacions que les teories i les pràctiques feministes han inscrit en l'àmbit de la història, de l'epistemologia i del pensament filosòfic i científic.

L'estudiantx:

1. ha de saber com han contribuït les aportacions de la crítica i la teoria feministes al canvi de paradigma dels estudis literaris a mitjan segle XX;
2. ha de saber quins han estat els plantejaments principals de la teoria i la crítica feministes occidentals;
3. ha de saber traçar els diàlegs entre les propostes crítiques i teòriques feministes i la societat;
4. ha d'aplicar mètodes propis de la teoria i la crítica literàries feministes en l'anàlisi dels textos literaris;
5. ha de saber quines són les darreres tendències des de la teoria feminista i la seva incidència a la cultura en general i als estudis literaris en particular.

Competències

- Expressar-se correctament i de manera no sexista ni homofòbica tant oralment com per escrit.
- Formular, argumentar i debatre idees pròpies i alienes de manera respectuosa, crítica i raonada.

- Identificar i qüestionar les representacions de gènere en la història de les idees, les arts i la cultura, així com en la construcció del coneixement científic.
- Interpretar i interrelacionar les bases conceptuals de les teories feministes.
- Interpretar les desigualtats que afecten el gènere en relació amb la sexualitat, la classe, el grup ètnic i el territori a partir dels conceptes i enfocaments de l'anàlisi sociocultural.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar de manera crítica els discursos divulgatius, especialment en relació amb la ideologia i els biaixos etnocèntrics i sexistes.
2. Analitzar les representacions del cos en les produccions culturals i artístiques al llarg de la història.
3. Contrastar els debats sobre feminisme i masculinitats.
4. Descriure els conceptes fonamentals de la teoria de gènere.
5. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
6. Fer un ús inclusiu del llenguatge.
7. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
8. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
9. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
10. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació propi de les disciplines requerides.

Continguts

1. Fonaments per a una teoria i crítica feminista i el seu paper en el canvi de paradigma dels estudis literaris. Escriure com a (una) dona, llegir com a (una) feminista. ¿Què vol dir una literatura pròpia?
2. Cartografia de les genealogies feministes occidentals: Feminismes de la igualtat i de la diferència; feminismes essencialistes i construccionistes. Tipologies, onades i inflexions.
3. La categoria dona: ¿és el cos una evidència? Intents i fracassos de definició. Conseqüències.
4. La diferència dins de la diferència: interseccionalitats i embulls. (a) Resistències ètniques i/o el repte de descolonitzar el pensament feminista; (b) resistències lesbianes i/o desarticular l'heterosexualitat compulsiva i obligatòria.
5. Els feminismes en el context actual: reptes i fites assolides. Relacions entre feminisme, ciberfeminismes, estudis *queer/cuir*, estudis *crip/tolits*.

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumnx es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides (35%). Classes magistrals amb suport de TIC i debat en gran grup.

· Activitats supervisades (20%). Presentacions individuals. Recensions o treballs de curs (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva realització.

· Activitats autònomes (45%). Lectura comprensiva i crítica de textos literaris i teòrics. Realització d'esquemes, mapes conceptuais i resums.

**La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals amb suport de TIC i debat en gran grup.	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Presentacions individuals. Recensions o treballs de curs (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva realització. Tutories.	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Lectura comprensiva i crítica de textos literaris i teòrics. Realització d'esquemes, mapes conceptuais i resums.	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10

Avaluació

L'estudiantx:

a) Haurà de fer-se responsable al llarg del curs obligatòriament d'una lectura a classe: haurà de preparar un esquema, així com fer una exposició oral (el temps del que disposa és d'entre 20 i 30 minuts) i guiar-ne el debat posterior. Aquest treball es farà en grup i suposa el 40% de la nota final.

b) Al final d'alguns temes -segons el calendari marcat per la professora- i de forma individual haurà de lliurar una ressenya crítica referint-se, completant, desenvolupant o incidint en un o varis dels aspectes apareguts a les lectures o a les discussions suscidades a l'aula. S'haurà d'entregar un total de 2 ressenyes i cadascuna tindrà un valor del 25% de la nota final. Els i les estudiants que no compleixin el calendari assenyalat hauran de passar a fer un examen final.

c) De forma individual, haurà de presentar un treball a final de curs (30%).

d) El 5% restant s'adjudicarà en funció de l'assistència i la participació a l'aula, així com la implicació i el curs realitzat dins de l'assignatura.

Es considerarà "No avaluable" quan l'estudiant no realitzi CAP de les activitats o proves.

Procediment de revisió de les qualificacions

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, la professora informarà l'alumnat del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Recuperació

L'alumnat té dret a presentar-se a la prova de revaluació si té una nota mitjana global de l'assignatura superior al 3,9.

Activitats avaluatives excloses de la recuperació

Les activitats següents no poden ser recuperades: esquema previ a l'exposició oral i l'exposició oral pròpiament.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. La professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
ASSISTÈNCIA, ACTITUD I PARTICIPACIÓ A L'AULA	5%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
EXPOSICIÓ ORAL	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10
RESSENYES CRÍTiques	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10
TREBALL FINAL	30%	0	0	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

La bibliografia específica s'entregarà per a cada tema del curs.

Bibliografia general:

Anzaldúa, Gloria (1999¹⁹⁸⁷). *The Borderlands/La frontera: The New Mestiza*. San Francisco: Aun Lute Books.

bell hooks (2000). *El feminismo es para todo el mundo*. Madrid: Traficantes de sueños.

Cixous, Hélène (1995). *La risa de la Medusa. Ensayos sobre la escritura*. Trad. de Myriam Díaz-Diocaretz. Barcelona: Anthropos.

De Beauvoir, Simone (2002). *El segundo sexo. Los hechos y los mitos*. Trad. de Alicia Martorell. Madrid: Ediciones Cátedra. España, Universidad de Valencia, Instituto de la Mujer.

Firestone, Shulamith (1976¹⁹⁷³). *La dialéctica del sexo. En defensa de la revolución feminista*. Trad. de Ramón Ribé Queral. Barcelona: Editorial Kairós.

Friedan, Betty (2009 1963). *La mística de la feminidad*. Trad. de Magalí Martínez Solimán. Madrid: Ediciones Cátedra.

Halberstam, J. (2004) «La mirada transgenérica». Trad. de Meri Torras. Lectora: Revista de dones i textualitat, núm. 10.

Irigaray, Luce (1995). *La diferencia sexual como fundamento de la democracia*. Trad. de Esther Hachuel Fernández. Duoda, Revista d'Estudis Feministes, núm. 8.

Lorde, Audre (2005 ¹⁹⁸⁴). *La hermana, la extranjera*. Trad. de María Corniero Madrid: horas y Horas la editorial.

Lugones, María (1999 ¹⁹⁹⁴). «Pureza, impureza y separación». Trad. de Marta Marín Domine. Neus Carbonell y Meri Torras (eds.), *Feminismos literarios*, Madrid: Arco Libros

Millett, Kate (1995). *Política sexual*. Trad. de Ana María Bravo García. Madrid: Ediciones Cátedra. Disponible online en: https://www.academia.edu/35955847/Kate_Millett_Politica_sexual

Moraga, Cherríe (1998). *Esta puente, mi espalda. Voces de mujeres tercermundistas en los Estados*. San Francisco: Ism Press.

VV. AA (2013). *Resentir lo queer en América Latina. Diálogos desde/con el sur*. Barcelona: Egales.

Wittig, Monique (2021 ¹⁹⁷³). *El cuerpo lesbiano*. Trad. de Nuria Pérez de Lara. Valencia: Pre-Textos.

Woolf, Virginia (2001 ¹⁹²⁹). *Un cuarto propio*. Trad. de Laura Pujol. Barcelona: Seix Barral.

Zafra, Remedios y López-Pellisa, Teresa (eds.) (2010). *Ciberfeminismos. De VNS Matrix a Laboria Cuboniks*. Barcelona: Holiobionte Ediciones.

Programari

Paquet Office.

Plataforma Microsoft Team's & One Drive.

Moddle/Campus Virtual UAB.